

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
BANJA LUKA
86 0 I 025513 18 Rev
Banja Luka, 11.10.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, Darka Osmića i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja N. AD B. L., zastupana po punomoćniku S. V., advokatu iz B., protiv tuženog L. Ž. iz O., zastupan po punomoćniku B. Ž., advokatu iz Š., radi isplate duga, v.p.s. 262.631,66 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju 86 0 P 025513 17 Gž od 18.8.2017. godine, na sjednici održanoj dana 11.10.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadu troškova sastava revizije.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 025513 16 P od 10.5.2017. godine obavezan je tuženi da na ime mjeničnog duga isplati tužiocu iznos od 262.631,66 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana 29.08.2012. godine, kao datuma dospijeca mjenice pa do konačne isplate, te da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.986,35 KM, a sve u roku od 30 dana pod prijetnjom izvršenja.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju 86 0 P 025513 17 Gž od 18.8.2017. godine žalba je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog da mu tužilac naknadi troškove postupka koji se odnose na sastav žalbe.

Odbijen je zahtjev tužioca da mu tuženi naknadi troškove postupka koji se odnose na sastav odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji

i pobijana presuda preinači, bez konkretnog prijedloga u pogledu načina preinačenja ili, da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužitelj osporava sve navode revizije i predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet odlučivanja u ovom parničnom postupku je zahtjev tužitelja da mu tuženi kao glavni mjenični dužnik po osnovu mjenice serijski broj ... sa rokom dospijeca na dan 29.8.2012. godine isplati ukupan iznos od 262.631,66 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dospijeca mjenice do isplate uz zahtjev za naknadu troškova parničnog postupka.

Raspravljajući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, prvostepeni sud je utvrdio: da je mjenica ser.br. ... sud izdata od strane tuženog L.Ž. dana 30.12.2011. godine, a dospjela na plaćanje na dan 29.08.2012. godine za iznos od 262.631,66 KM, te da je ista i potpisana od strane tuženog L. Ž. kao trasanta i akceptanta; da je na osnovu mjenične izjave tuženog od 30.12.2011. godine sud utvrdio da je tuženi L. Ž. kao mjenični dužnik uručio N. a.d. B. L., kao mjeničnom povjeriocu 2 (dva) komada bjanko mjenice sa klauzulom „bez protesta“ ser. br. ... i ... za pokriće plaćanja obaveza iz ugovora o garanciji br. ...od 30.12.2011. godine za iznos koji utvrđuje povjerilac na dan dospjeca obaveze, te da je istom izjavom tuženi kao mjenični dužnik ovlastio banku da uručene bjanko mjenice može ispuniti u skladu sa odredbama Zakona o mjenici i ugovora o garanciji; da je ugovor o izdavanju garancije br. ..., zaključen u B. dana 30.12.2011. godine između N. a.d. B. L. i d.o.o. E. O. koga zastupa L. Ž. u svojstvu direktora, kao nalogodavca, te da je predmet istog ugovora izdavanje plative garancije u iznosu od 250.000,00 KM po nalogu nalogodavca, a korisnik garancije je C. d.o.o. Ss, sa rokom važenja garancije od 01.01.2012. godine do 31.12.2012. godine; da je N. a.d. B. L. izdala plativu garanciju br. ... od 01.01.2012. godine na zahtjev preduzeća d.o.o. E.O. kao nalogodavca radi obezbjeđenja odloženog plaćanja robe prema preduzeću C. d.o.o. S. kao korisniku garancije, kojom se obavezala isplatiti korisniku garancije iznos od 250.000,00 KM; da je korisnik garancije C. d.o.o. S. posredstvom R. BiH poslao zahtjev za plaćanje izdavaocu garancije N. a.d. B.L. da po plativoj garanciji br. ... od 15.5.2012. godine isplati iznos od 246.274,03 KM na račun korisnika garancije; da je na osnovu pismene izjavi C. d.o.o. S. od 8.5.2012. godine, sud utvrdio da je korisnik garancije u istoj izjavi naveo da je ispunio svoju obavezu koja se sastojala u isporuci robe i proizvoda u ukupnom iznosu od 246.274,03 KM, a da d.o.o.E.O. nije izmirio svoje obaveze, te da putem iste izjave poziva N. a.d. B.L. kao izdavaoca garancije da naznačeni iznos uplati; da je na osnovu obavjesti o dospjelim obavezama po garanciji br. ... od 15.8.2012. godine sa dostavnicom, sud utvrdio da je N. a.d. B.L. obavjestila d.o.o. E.O. da je preduzeće C. d.o.o. S. kao korisnik garancije dostavilo istu na protest u iznosu od 246.274,03 KM, da su dospjele neizmirene naknade za korišćenje garancije 1.500,00 KM, te da je banka po protestovanoj garanciji izvršila uplatu dospjelog duga dana 30.05.2012. godine; pa je obzirom na prethodno navedeno, kao i imajući u vidu da iz spisa predmeta proizilazi da je tužilac podnio istom prvostepenom sudu prijedlog za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave mjenice bez protesta protiv izvršenika L. Ž. dana 30.08.2012. godine, a da je kao datum dospijeca u mjenici označen 29.08.2012. godine, te da je prijedlog za izvršenje podnesen u roku od dva dana nakon dana plaćanja, što je sud utvrdio uvidom u inicijalni akt spisa istog prvostepenog suda broj: 86 0 I 025513 12 I, da je Osnovni sud u Modriči svojim rješenjem o

izvršenju broj: 86 0 I 025513 12 I od 03.06.2015. godine dozvolio predloženo izvršenje, te da je isti prvostepeni sud dana 29.08.2016. godine postupajući po rješenju Okružnog suda Doboj odgodio izvršenje u predmetu broj: 86 0 I 025513 12 I, te odredio nastavak postupka na prijedlog tražioca izvršenja, a nakon pravosnažnosti odluke parničnog suda, kao i da je tužilac dana 13.10.2016. godine na poziv suda uredio tužbu protiv tuženog L. Ž.

Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje, prvostepeni sud je odbio prigovor zastarjelosti potraživanja, istican od strane tuženog, nalazeći da je prijedlog za izvršenje podnesen izvršnom sudu jedan dan nakon dospijeca mjenice, čime je prekinut rok zastarjelosti iz odredbe člana 80. Zakona o mjenici („Sl. glasnik RS“ 32/01- u daljem tekstu: ZOM), da je propuštanje podnošenja mjenice na isplatu tužitelj nadomjestio podnošenjem prijedloga za izvršenje, da mjenica ima sve potrebne elemente propisane ZOM, te da je popunjena u saglasnosti sa mjeničnom izjavom koju je dao tužitelju mjenični dužnik, pa je udovoljio tužbenom zahtjevu u cjelosti.

Odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv prvostepene presude, drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja prvostepenog suda, ali ne u cjelosti i njegovo pravno shvatanje. Naime, taj sud nalazi da se podnošenje prijedloga za izvršenje na osnovu mjenice ne može izjednačiti sa podnošenjem mjenice na isplatu, ali imajući u vidu odredbu člana 54. stav 1. alineja 3. ZOM po kom imalac mjenice zbog propuštanja podnošenja mjenice na isplatu ne gubi prava prema tuženom kao akceptantu, odbio je žalbu i prvostepenu presudu potvrdio.

Odluka drugostepenog suda je na zakonu zasnovana.

Neosnovan je prigovor revidenta da iz nižestepenih presuda nije moguće zaključiti na osnovu čega su sudovi utvrdili da je prijedlog za izvršenje na osnovu predmetne mjenice podnesen 30.8.2012. godine, čime je prekinut rok zastarjevanja mjeničnog potraživanja, obzirom da nije izveden dokaz uvidom u izvršni spis istog prvostepenog suda. Naime, ovaj postupak je pokrenut podnošenjem prijedloga za izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave (mjenice) dana 30.8.2012. godine. Na osnovu podnesenog prijedloga izvršni sud je donio rješenje o izvršenju dana 03.6.2015. godine, protiv kog je izvršenik uložio prigovor 12.6.2015. godine. Odlučujući o uloženom prigovoru izvršni sud je primjenom odredbe člana 50. Zakona o izvršnom postupku („Sl. glasnik RS“ 59/03 do 98/14, u daljem tekstu: ZIP) u konačnom donio rješenje broj 86 0 I 025513 12 I od 29.8.2016. godine o odgađanju izvršenja uz odluku da će se prijedlog za izvršenje tražioca izvršenja smatrati tužbom, a tužitelj je postupajući po nalogu suda podneskom od 13.10.2016. godine uredio tužbu.

Odredbom člana 388. Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ” br. 29/78, 39/85 i 57/89, te “Službeni glasnik Republike Srpske” broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO) propisano je da se zastarjevanje prekida podizanjem tužbe i svakom drugom povjeriočevom radnjom preduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja.

Dakle, podnošenjem prijedloga za izvršenje na osnovu predmetne mjenice od 30.8.2012. godine prekinut je rok zastarjevanja potraživanja po predmetnoj mjenici kako to pravilno nalaze sudovi, a u pogledu utvrđivanja datuma podnošenja prijedloga za izvršenje sudovi nisu morali izvoditi druge dokaze, budući da taj prijedlog predstavlja sastavni dio ovog parničnog spisa.

Pri situaciji da u toku postupka nije bilo ni sporno među strankama da su društvo E.O. i tužitelj imali ugovor o izdavanju garancije u korist C. doo S. na iznos od 250.000,00 KM za koju je tuženi izdao predmetnu mjenicu kao sredstvo obezbjeđenja; da DOO E. nije izvršio svoje obaveze prema korisniku garancije C. doo S. iz osnovnog posla, čime su nastupili uslovi za aktiviranje garancije, bez značaja je prigovor tuženog da tužitelj nije dokazao da je zaista i isplatio korisniku garancije iznos od 246.274,03 KM. Naime, ovaj sud nalazi da je obavijest tužitelja društvu E. doo o isplati korisniku garancije iznosa od 246.274,03 KM, uz nespornu činjenicu da E. doo nije izmirivalo svoje obaveze prema korisniku garancije, dovoljan dokaz o isplati garantovanog iznosa. Eventualne nepravilnosti u toj isplati mogu biti predmet uzajamnog odnosa garanta (tužitelja) i korisnika garancije (C.), te takve prigovore u ovoj parnici nije mogao isticati tuženi kao izdavalac predmetne mjenice koja je bila sredstvo obezbjeđenja izdavanja garancije. Uostalom, ova parnica vodi se kao mjenični spor u kom nije moguće isticati prigovore iz glavnog posla, nego samo prigovore koji se tiču mjenice i odnosa mjeničnog povjerioca i mjeničnog dužnika povodom mjenice kao apstraktnog pravnog posla.

Neosnovan je i prigovor revidenta da se kopija mjenice ne može smatrati vjerodostojnim dokazom. Naime, prema zapisniku sa pripremnog ročišta od 26.1.2017. godine proizlazi da je punomoćnik tužitelja predložio da se izvede dokaz čitanjem mjenice (a ne kopije mjenice) serijski broj ..., a prema zapisniku sa ročišta za glavnu raspravu od 10.4.2017. godine proizlazi da je taj dokaz i izveden. Oba zapisnika potpisana su od strane punomoćnika tuženog bez stavljanja primjedbi na zapisnik, odakle proizlazi da je u ovom postupku izveden dokaz čitanjem originala, a ne samo kopije mjenice, bez obzira što se iz razumljivih razloga originalni primjerak te hartije od vrijednosti ne nalazi u spisu. Međutim, čak i da je dokaz na okolnost postojanja i sadržaja mjenice izveden čitanjem ovjerene kopije predmetne mjenice, to se ne bi moglo smatrati propustom suda. Kopija u spisu je ovjerena od strane notara Ž. J. i takva kopija se po dokaznoj snazi može izjednačiti sa originalom, tim prije jer tuženi u reviziji ne osporava identičnost sadržaja ovjerene kopije i originala mjenice.

Pravilna je tvrdnja revidenta da se podnošenje prijedloga za izvršenje na osnovu mjenice kao vjerodostojnog dokumenta ne može izjednačiti sa podnošenjem mjenice na isplatu u smislu odredbe člana 39. ZOM. Međutim, o istom prigovoru žalbe, drugostepeni sud je dao sveobuhvatno obrazloženje koje prihvata i ovaj sud. U konkretnoj situaciji, nesporno je da je tuženi predmetnu vlastitu mjenicu potpisao kao trasant i kao akceptant (glavni mjenični dužnik), na licu mjenice u dijelu „prihvaćamo“, a prema odredbi člana 54. stav 1. alineja 3., propuštanjem rokova za podnošenje mjenice na isplatu ili nepodnošenjem te mjenice, imalac mjenice gubi svoja prava protiv indosanta, trasanta i ostalih obveznika izuzev akceptanta. Dakle, propuštanjem podnošenja mjenice na isplatu tužilac kao imalac mjenice nije izgubio prava ostvarivanja mjeničnog potraživanja prema tuženom kao akceptantu čime se i ovaj prigovor revizije ukazuje neosnovanim.

Kako u reviziji drugih prigovora nema, a pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje istaknutim prigovorima, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, o reviziji tuženog odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 248. Zakona o parničnom postupku (“Službeni glasnik RS” br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13).

O zahtjevu tužitelja za naknadu troškova sastava revizije odlučeno je temeljem odredbe člana 387. stav 1. ZPP, budući da ovaj sud nalazi da ulaganje odgovora na reviziju nije bilo neophodno za uspjeh tužitelja u ovom revizijskom postupku.

Predsjednik vijeća
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić